

ZGODNJA

D A N I C A.

Katolišk cerkven list.

Tečaj IX.

V Ljubljani 13. sušca 1856.

List 11.

Pastirski list.

ANTON ALOJZI

po Božjim usmiljenji in po milosti apostol. sedeža

Knez in Škof Ljubljanski itd.

Vsimu častitimu duhovstvu škofije blagor in blagoslov od Gospoda!

Še mi je v živim spominu priserčno veselje, s katerim ste bili sprejeli moje pastirsko pisanje od 21. rožnika 1850, preljubi sodelavci v vinogradu Gospodovim! V unim pisanji sim vam bil razglasil cesarske sklepe od 18. in 23. mal. travna 1850, kateri so bili dani po nekterih nasvetih vikših škofov in škofov ki so bili 1849 na Dunaji zbrani.

Po čimur so že nektre verste let sem vse katoliško čuteče serca na Avstrijskim goreče hrepele, to se je z unimi blagoserenimi cesarskimi sklepi začelo spolnovati. Naši sveti cerkvi se je z njimi zasvetilo jutro noviga častitljiviga dneva, in mi vsi smo ga pozdravili z veselim radovanjem. Sej ta dan nam je prinesel bogato upanje za prihodnost, de bo cerkev pod obnebjem, ki se čedalje lepši nad našim mogočnim cesarstvom razjasnuje, brez zaderžkov bandero zveličanja razvila in prosto povzdignila svoje roke v blagor že tolikanj hrepenečiga človeštva. Že po imenovanih visokih sklepih Njih c. k. apost. veličanstva našiga presvitliga cesarja Franciška Jožefa I. je bila cerkev na več strani v svoje izvirne neodpuštljive pravice postavljena, in je zamogla po svoji lastnosti v prid in blagor vernikov brez zaderžkov delati. Opomnil sim bil pa v svojim pastirskim razpisu od 21. rožnika 1850, de več reči ki jih je bil škofovski zbor začel, še svojiga rešenja čaka, in de nektre zmed njih zamorejo le po dogovoru z apostolskim sedežem dokončno dognane bili.

K takimu dogovoru so Njih cesarsko veličanstvo blagoserenó roko ponudili. Njih razsvitljeno oko je dobro sprevidilo, de cerkev zamore ves svoj preobilni blagor le tedaj nad človeštvo izlirati, ako vso svojo prostost v polni meri vživa. Lastnost velikih mož je, vsaki blagorni moči v njenih prirodnih mejah prosto delavnost pustiti, ker le tako zamore svoje znotranje bogastvo razodevati. Tako tudi avstrijski veličanski cesar kratko mislil ni, de bi njemu od Boga dodeljena oblast kako škodo terpela, ako cerkvi popolnoma prostost pusti. S terdnim zaupanjem v pravično reč in v pomoč Narvikšiga, je razodel, de hoče dovoliti, kar zamore cerkvi v njegovim cesarstvu v blagor biti. Ti pripravi določni volji so občinski Oče vsiga kersanstva z naj ljubeznjivši prijaznostjo naproti prišli. In tako je bila tista hrepeljivo pričakovana pogodba

med Njih svetostjo papežem Pijem IX. in Njih c. k. apostolskim veličanstvom Franciškam Jožefam I. zares storjena, je bila od obojnih pooblastencov 18. vel. serpana, potem od Njih c. k. apostolskiga veličanstva Franciška Jožefa I. v Išel-nu 23. kimovca 1855, in od Njih svetosti papeža Pija IX. v Rimu 3. listopada 1855 poterjena, in goreča želja avstrijskih katoličanov je bila dopolnjena. Tega dogovora (Conventio), kakor je bil od Njih svetosti papeža Pija IX. in od Njih c. k. apost. veličanstva Franca Jožefa I. razglašen, pa tudi nagovora, ki so ga imeli sv. Oče v skrivnim zboru pred častitljivim zbirališem kardinalov 3. listopada 1855 o ti tako veselo sklenjeni pogodbi dobi s to priliko vsak duhoven moje škofije en natisek.

Sveti Oče spoznajo z imenovanim pismam to sklenjeno pogodbo kakor posebno znamenje Božjiga usmiljenja do njih, kakor obilen studenec tolažbe in veselja. Ako se sv. Oče vsiga kersanstva tega djanja kakor blagonosniga veselje, kako bi moglo biti, de bi ga tudi njih otroci, verni vsih krajev, s polnim zaupanjem ne sprejeli in se ne veselili o ti priložnosti „posebne dobrote usmiljeniga, vsigamočniga Boga?“

Kaj pa daje pogodbi toliko imenitnost? Pogodba ta je veličansko slovesno spoznanje, de ima cerkev veljavo Božjo. To spoznanje je izrečeno od nar vikši posvetne oblasti, od vladarja mogočniga cesarstva, kateri hoče v tem cesarstvu lastnijo kersanske deržave za vse čase ohraniti, ker on v svoji visoki modrosti dobro spozná, „de na naši Božji veri in na njenih blagornih naukih je zastavljena prava sreča, blagor in mir narodov“. Preljubi! veselimo se v Gospodu, ako možje, ki nas čutilo žene, jih zavoljo njih visoke duhovne moči častiti, ako taki možje v priserčni ponižnosti svojo podverženost skazejo pred znamenjem sv. križa ter kar naravnost Kristusu in njegovi cerkvi spričevanje dajejo. Kako pa se nam mora se le serce vnemati, ako mogočen cesar, z visoko vladarsko modrostjo ozaljšan, Kralju kraljev z odkriteserenó sinovsko zvestostjo svojo podverženost razodene, in se v svetim strahu uklanja Kristusu, ki je Gospod sv. cerkve. To je veličansk pogled pred neham in pred zemljo in bo svojo moč razodevalo tudi deleč ven čez avstrijske meje, ker ne drugači kakor z ljubeznijo in začudenjem se mora vsak ozirati na to, kako vzmagujejo naj vikši in naj blagši misli človeškiga življenja, ki to pismo napolnujejo in opérajo. Enake misli, kaj pa de niso nove pri avstrijskim svitlim vladajočim domu, ki je svoje upanje v Gospoda vojenstev in zvestobo do sv. cerkve kakor drago dedino skoz sto- in stoletja v živi moči ohranil. Ali slovesno razodenje teh misel in čutil v okolišinah, kakoršne so bile zdaj, to djanje stori ve-

liko, in zagotavlja svojimu svitlimu začetniku v zgodovini vsih časov naj vikši slavo.

Tukaj namreč je bilo treba slovo dati vodilu (sostavu ali zistemu), ki samosvojne oblasti s. cerkve ni spoznalo in je tako, če tudi ne naravnost, tajilo nebesko poslanje in Božje vladanje svete cerkve. Ti nauki se niso le samo posameznih polastovali, temuč so zalezovali tudi v očitne uke, in še celo v postavodajavstvo, in so se v nekterih stanovih občinske družbe tako globoko vkoreninili, de je njih veliko ta protinaravni stan za čisto naravniga spoznavalo. Vi veste, častiti bratje! katero vodilo menim: febronianizem je, kateri je v drugi polovici poprejšnjiga stoletja zaznamoval neki vihar napènih naukov, ki je bil umne glave tistiga časa za seboj potegnil. Od mogoènih ljudi podpèran, je bil z vsimi zmotami, ki zadevajo cerkveno vlado in njene zadeve do derzave, pot tudi na Avstrijansko našel in se je tudi v vse cerkvene in derzavne postave tesno zarasel, ako ravno se je v djanji njegova grenkost s priserèno pobožnostjo avstrijanskih vladarjev počasi bolj in bolj zmanjševala.

Sploh znan in od vernih in zvestih katolièanov mnoga obžalovan nasledik tega vodila je bilo popolnoma podverženje cerkve pod posvetno oblast, s èimur je bila skerbna mati vernih in hranivka zakladov našiga zveličanja v svoji živi delavnosti mnogo ovèrana. Torej pa tudi ni moglo drugaèi biti, kakor de so vsi nasprotniki moène cerkvene delavnosti in keršanske postave, ki jo ona oznanuje, veselo pomagali, ko se je nevesti Kristusovi žila življenja zadergovala. Zlasti goreèi k temu so bili pa sovražniki občinskiga miru; dobro so namreè vedili, de derzavi sami naj občutliviši rano vsekajo, ako se z vsimi moèmi prizadevajo, sleherni povzdigovanje in uterjevanje verniga cerkveniga življenja zaterati. Tako tedaj so se v ohranjenje uniga vodilstva vsakteri pomoèki obraèali; v pisanji in besedovanji so bile naèelstva proti cerkveni samosvojnosti razvpivane; kjer so se razlogi pogrešali, je ojstro orožje zasmehovanja in zanièevanja nadomestovalo, de bi se terdno katoliško preprièanje overglo. Kdor je bil toliko sreèen, de se je vedil in znal za poterto drago mater z zmogovavno uèenostjo pognati, se mu je pogostama godilo, de so ga uni nasprotniki cerkvenih misel vverstvovali med kasnoumne, kateri de z napredovanjem uma ne morejo dalje; ali pa je mogel viditi, kako so z naj zanièljivšim orožjem nad njega šli, mu namreè hude namene podtikali, ker si premagovavne resnice niso prederznili tajiti.

Tako so dosegli, de je bila zavednost cerkvene edinosti iz mnogih serc pregnana, keršansko katoliško èutilo èedalje bolj in bolj okerhaano in zaredila se je za prihodnje življenje tista vnèmarnost, ktera je pokrivala tako imenovane umne glave kakor ledena skorja. Taki stan je bil prav pripraven, sprejemati tiste nauke nove nejevere, ki si prizadevajo, izkoreniniti ne le samo druziga zaklada sv. vere, ki jo je Božje usmiljenje èloveštvu dodelilo, ampak tudi prirojeno èutilo za vero in za èednost iz serc iztergati. Prebrisana umetnost, s katero se oznanovaci teh nevrednih ukov vedó v serca nespremišljenih in slabih vlišèiti, je tudi to dosegla, de je upanje v veèno življenje v sto in sto sercih ugasila, in desiravno so bili mnogokrat osramoteni, so si že prevzetno domišljevali, de so si gospodovanja nad umi in serci poslednjiè le vender svesti.

Kar pride na dan avstrijanska pogodba — in v nji tako razloèno izreèena misel, tolika moè keršanskiga preprièanja, tako serèna volja in tolika dušna velikost, de se je pred njo vse ozidje prederznih na-

puhnjenih misel na razpad nagnilo. Vajeno oko unih oznanovacev nejevere je precej vidilo, de v pogodbi je založeno naj rodovitniši seme k novi moèni vzrasti cerkveniga in verniga življenja, in s tem ob enim naj globokejši in naj moènejši podstave k terdnemu in stanovitnemu občinskemu redu. Kar le koli je zoper cerkev živiga Boga s èertenjem napolnjeno in jo podkopuje, kar je sovražno zoper slehern derzaven red in zlasti zoper Avstrijo, ter njeno velikost in rasteèo moè z zavidljivim oèesam gleda, je tudi svojo togoto zoper pogodbo izlilo in se z orožjem laži in zvijaèe zoper njo vzdigovalo. S hudobno voljo ste se sklenile tudi obilna nevednost in moè vkoženih preso, de bi pogodbo v sovraštvu in sum pripravile, kakor so delale tudi leta 1850 z ravno kar imenovanimi cesarskimi ukazi. Tode kakor so bili takrat nasledki unih visokoserènih cesarskih naredb vrèš osramotili ter je mogel hitro umolkniiti, tako smemo upati, de se bodo sedanji hudovoljni napadi zoper pogodbo kmalo razkadili.

Ta vrèš, ki se je povsod iz zboriš nejeverstva razlegal, je bistro cesarjevo oko paè dobro previdilo; ker paje bil cesar terdno sklenil, cerkvene zavere odpraviti, torej taki oziri njegovih za sveto vero serènih misel niso mogli oslabiti ter zaderževati, de bi se ne dokonèalo delo, kteriga je bila previdnost Božja tako oèitno odmenila. Vse maloserène pomisliske preziravši, je ded habsburške pobožnosti to dopolnil, k èimur ga je gnalo pošteno serce in globoko keršansko preprièanje. Njegova skerb je bila le samo za blagor ljudstev, èez ktere mu je vsigamogoèni Zapovednik vesoljniga svetá vladarstvo dal. Dobro vedoè, de s tem velikim djanjem, ako z apostolskim sedežem zavezo stori, bo sreèo svojih ljudstev naj zanesljivši in nar bolj za terdno vkoreninil, je hotel to zavezo tudi dognati. Ker je bil èist namen njegoviga serca, sprejme previdnost Božja njegovo delo v svojo roko, in nedvomljivo ga bo v zaželeni cil vodila. Gotovo je, de ta zanesljivost verniga upanja ga ne bo osramotila; kar je pod obrambo Najvikšiga zastavljeno, terdo stoji, naj tudi nar silniši viharji okrog buèijo. Z veličanskim zmogovavnim veseljem se sme cesar na svojo pogodbo ozirati, ker ta pogodba mora vender res kaj veliciga biti, ko so sovražniki keršanstva, sovražniki Avstrije in sleherniga občinskiga reda, in vsi malikovavski služabniki noviga nejeverstva s tako težko zagrizovanim serdam zoper njo navdani. Je zares nekako obupno krièanje, ki se iz njih jeznih in penèih ust razlega. To spricuje, de jim je pogodba njih namene popolnoma prekrizala in razderla, sicer bi se res ne vedilo, èimu tolika togota in buèanje.

In res, velike naèelstva so v pogodbi izreèene, ki so prav pripravne, cerkveno življenje povzdigniti in rane celiti, s kterimi èloveštvo kervavi. Nekatere teh naèelstev na Avstrijanskim že dosihmal niso nikoli ob veljavo bile; njih veè in pa prav imenitnih je že tudi l. 1850 po večkrat opomnjenih cesarskih ukazih spet svojo polno veljavo zadobilo; druge pa jo dosežejo s prièujoèo pogodbo. Kakó pa de bi se ta pogodba zamogla povsod, kolikor je le moè, enakomerno v djanji spolnovati, se bodo vikši škofje in škofje cesarstva še le posvetovali, ki se bodo drugo nedeljo po veliki noèi na Dunaji zbrali; torej bo vse èastito duhovstvo mojih nadaljnih naznanil v ti reèi prièakovalo.

Èastitljivi bratje! veselimo se v Gospodu, de je cerkev Sinu Božjiga, neomadežana nevesta Jagajetova, slovesno kakor to spoznana, kar ona v resnici je. Ona je stanovanje sv. Duha (Efež. 2. 22.), ste-

ber in podlaga resnice (1. Tim. 3, 15); nji veljajo besede: Pojdite in učite vse narode, in kersujte jih v imenu Očeta, Sina, in sv. Duha, in učite jih spolnovati vse, kar sim vam zapovedal. (Mat. 28, 19. 20.) Ona je pozemeljskim popotnikom edina nezmotljiva vodnica v nebesko domačijo. Tudi država sedaj slovesno spozna, de je ona, kakor posamezni človek, svojo vikši veljavo in slehern resničen blagor od nje dosegla, in de ji je tega ravno s postovanjem cerkvene svete postave zaslužiti. Pusti ji torej v njenim lastnim okrogu popolnoma svobodo, de zamore njena zveličavna beseda seči na vse strani, in se zaklad milosti vsaditi v sleherno serce, ktero hrepeni po deležu večne delišine. Kjer je svoboda, tam je delo veselo; človek vé svoj namen, in njegovimu neupadljivimu sercu sveti zvezda upanja, de se mu bo prav izšlo. Vkljub ognju in meču, vkljub železju in derečim zverim je sv. cerkev v unih časih, ko se ni bila se nobena tuja moč v njeno notranje življenje vrinila, nejeverstvo poderla, divje ljudstva razdivjačila in duhovno olikala. Ne bo li premogla tudi svetá premagati, ki je pozabil Kristusove obljube, za prihodnje življenje pa nima ne upanja ne straha, zdaj ga premagati, ko ne le bogati tok življenja skoz vse žile njeniga duhovniga telesa teče, ampak bo tudi država njene svete prizadevanja v časni in večni blagor človeštva z vsimi močmi podpirala.

Preljubi v Kristusu! kaj pričakujeta posihmal nar vikši oblastnika na zemlji, papež in cesar, od nas, ki smo v službi svetiša Božjiga? — De z vsimi močmi in z naj darovavniši zvestobo delajmo k dosegu blaziga in visokiga namena, ki so ga imeli Njih veličanstvo Francisk Jožef I., ko so pogodbo sklepali, namreč duhovne podlage občinskiga reda in blagor ljudstev obnoviti in utrditi.

Nič nas več ne zaderžuje, svetu očitno oznanovati, kaj je dopadljiva in popolnoma volja Božja. Svobodna je cerkev Božja; — mi smo delvci svetih skrivnost postavljeni, naša dolžnost je, ljudem odpérati globocino modrosti in svetosti Božje, ki je v vernim in djanskim nauku naše sv. cerkve, de se ljudstva radovoljno podveržejo pod sladki jarm Kristusov, in veseli dajo Bogu, kar je Božjiga, cesarju, in cesarjeviga. Nam je naloženo, vse veličanstvo katoliškiga bogočastja razodevati, ter s tem posvetne serca k nebeskim željam povzdigovati. Naša dolžnost je, čast zakonske zveze ohraniti in deržino, ki je korenina človeške družbe, posvečevati, in vse občinstvo s kvasom kersanstva prekvasovati. Naša sveta naloga je, z odrejevanjem mladiga zaroda seme čednosti v mehke serca mladosti zasajati, in jo za ljubezen Kristusovo pridobivati. Naše delo je, prečat svetiga križa na vse mnogotere vede vtisovati in ne dopustiti, de bi se ošabna posvetna modrost košatila in duše pogubljevala. Od nas se iše, vse napredovanja višej hitečiga uma zasledovati in jih siliti, de Kristusu pričajo. Nič na svetu nas ne zaderžuje, de bi cerkveniga življenja v vsih stopinjah popolnamosti na sebi in na družih k veselimu razcvetanju ne povzdignili. Na nas zlasti sloni odgovornost; ako zaostanemo, bomo javalne zamogli zadolženje zvrčevati na druge ali pa na nevgodne okolišine; ostane po večim le naš dolg. Naše serce se je razveseljevalo, ko je bila pogodba na dan prišla, in po pravici, pa naše razveseljevanje je veljalo pomnoženimu delu, ki smo ga dobili v Božjo čast in ljudem v časni in večni blagor. Svet na nas gleda in pričakuje del duhovniga povzdignjenja. Čimu pač dosihmal tolikrat slišane pritožbe zavoljo vtesnovanja in zavéranja cerkveniga življenja, ako bi

zdaj, ker so vse opovere odpadle, naša gorečnost za hišo Božjo ne bila bolj vneta, naša ljubezen ne darovavniši? Nakopali bi si po pravici očitnanje verstnikov in naslednikov.

Gospod je naše dni svetu z naj terdnišimi dokazi sprical, de podstave deržavlanske družbe morajo biti po cerkvi uterjevane. Nasproti pa so viharji, ki so naš del svetá pretresli, dosti očitno učili, kako imenitno je za cerkev, de deželska oblast razuzdanost razpreženih strást z močno roko kroti. Ne bomo torej nikoli opustili, v imenu Božjim vernim oznanovati, de je tudi deržavna oblast po Božji volji in naredbi, in de si prederzni žalivec zoper njo nakoplje prekletstvo Božje. Ako kdej, je zares naše dni zeleli, de naj deželska in duhovska oblast med seboj v edinosti živite, de se brani na zemlji kraljestvo Božje. Avstrijanskimu presvitlimu cesarju je bila torej naj priserčniši prizadevnost, ravno to edinost v obsirnim okrogu svojiga cesarstva čisto in nepretresljivo vtemeliti. Njegovo odkritoserčno prizadevanje je Gospod blagoslovid in kronal, ker v veliko veselje vsih dobrih in poštenih je dognana pogodba z apostolskim sedežem. Dokler bo za blagor Avstrije in za vspéh svete cerkve vnetih serce, bodo blagrovale dan, ko se je bila ta dogodba v zgodovini kakor svitla zvezda prikazala.

Blagovolite tedaj, častitljivi bratje! vernim svojih duhovnij primérno naznaniti, kaj de so naš presvitli cesar dopernesli, sklenite se z mano in zvernimi, serca k Bogu povzdigujte, in hvalite ga za ta predragi dar njegoviga neskončnega usmiljenja in ljubezni. Tudi naj nam noben dan ne prejde, de bine molili in ne stegovali svojih rok k Njemu, čigar bogastvo je vsim odperto, de naj bi milostljivo zlival srečo in blagor nad vesoljniga Očeta vsigja kersanstva, nad našiga presvitliga gospoda in cesarja in nad vso svitlo cesarsko rodovino, naj Njih biage, velikoserčne namene in Njih neutrudno djanje za blagor in srečo narodov s preobilnim nasledstvom venča. — Prosimo pa tudi razsvitljenja Božjiga vsim, kateri delajo za srečno izpeljevanje velikiga dela, de bi zamogli dokončati vse v vikši Božjo čast.

Dano s knežje-škofijskiga sedeža

v Ljubljani 17. svečana 1856.

Anton Alojzi s. r.
knez in škof.

ANTON MARTIN.

po Božjim usmiljenju škof Lavantinski,
vse Verne lepo v Gospodu pozdravim, ter Vam iz serca vse dobro želim.

Preljube ovčice Kristusove, poslušajte!

Bog hoče, de bi vsi ljudje izveličani bili, in naša mati, sveta katoliška cerkev želi vse ljudi časno in večno osrečiti. Gospod Bog oznanuje po namestnikih svojih pokoro, in sveta katoliška cerkev vabi in vodi svoje verne otroke na pravo stezo poboljšanja, nas k Bogu poverniti. Ako pa mila beseda ne pomaga, pravični Bog s svojo šibo zažuga, če pa tudi protenje pri razuzdanem ljudstvu ne zda, ga udari z vojsko, lakoto in kugo, in kedar tudi časne kazni ljudi ne zboljšajo, jih zaverže na večno. — Tako je oznanoval Bog pokoro po Noetu sto in dvajset let pervimu pregresnimu svetu; hudobni svet se ni poboljšal, marveč se Noetu smejal, in Bog je pokončal ves človeški rod z vesoljnim potopam, razun pravičniga Noeta in njegove hiše. Pokoro je ukazal oznanovati Ninivljanam po Jonu preroku, rekoč: „Še štir-

deset dni, in Ninive bodo pokončane!⁴ Ninivljani so segli k pokori; od kralja do sužnje dekle so se resnično poboljšali, in Bog jim je prizanesel; zakaj: „Kakor resnično živim, veli Gospod po preroku Ecehielu, nočem smerti grešnika, marveč de se spokori in živi“.

Kako bo pa kaj z nami? preljube moje ovčice. — De smo grešniki, tajiti ne smemo, zakaj: „Kdor veli, de nima greha, je lažnjivec in resnice ni pri njem doma“, pravi sv. Janez. De se ljudje čedalje bolj od Boga ločijo in se svet od leta do leta večidel pohujša, nam vsakdanja skušnja priča. Bog nam je žugal preteklo leto s hudo vojsko, in je mnoge soseske s kužno boleznijo obiskal, kakor nam kaže po veliko krajih novih grobov veliko število. Hoče nam v prihodnje prizanesti, ali nas še huje udariti, ali celo za vselej zavreči? Zaverigel nas še ni (bodi mu čast in hvala!) dokler nam še sije ljubo solnce milosti božje. Udaril nas sicer je, tode po malem semtertje, naj bi nas zdramil in poboljšal. Torej nas vabi naša skerbna mati, sveta katoliška cerkev k pravi resnični pokori po preroku Joelu, rekoč: „Spreobrnite se k Gospodu svojimu Bogu iz vsiga svojiga serca s postam, z jokam in obžalovanjem, ker je dobrotljiv in milostljiv, poterpežljiv in velikiga usmiljenja. Kdo ve, če se ne bo k nam obrnil, nam prizanesel in nam dal zopet svoj blagoslov, nam poslal žita in vina, ter nas ne bo dal sovražnikom v roke“.

V imenu svete cerkve vam tudi jaz pišem, in zapovedane poste za tekoče leto 1856 oznamim. (Nasledva določanje posta).

Verni sini in hčere svete matere katoliške cerkve! ste danes materni glas zaslišali, nikar de bi serce svoje uterdili. Kakor bote vi svojo mater — tako bo uslišal Oče nebeski tudi vas. Kdor cerkve ne posluša, naj ti bo kakor ajd in očitni grešnik. Kteri se pa po tem nauku ravna, mir in milost bodi nad njimi.

Sveti post nam vrata k Bogu odpira, molitva in milošnja pa nas po stezi pokore podpirate. Ako s postam svoje pregrehe kaznujemo, svoje krivice z molitvami in z dobrimi deli po svoji moči plačujemo, nam hoče dobri Bog prizanesti, kakor je spokorjenim Izraelcem zanesel. Se bomo resnično poboljšali in z vredno spovedjo in svetim obhajilam spet z Bogam spravili, hoče dobri Bog za nas, svoje otroke, skrbeti in nas vsiga zlega rešiti. Lahko, po besedah svetiga Petra, vso svojo skerb Bogu prepustimo, kajti je njemu skerb za nas. — Kaj pa bomo storili, ako nas Bog v prihodnje z zasluženim šibo obiše, nam pošlje slabo letino, vojsko, ali pa strašno bolezen morivko (kolero, ognjenico ali hudo grizo), kakor mnogim faram preteklo leto? Takrat se hočemo ponižati pod mogočno roko Gospodovo: on je Gospod, njegova sveta volja naj se zgodi, če bomo mogli tudi mi piti zasluženiga terpljenja kelih, sej vemo, de se unim, ki Boga ljubijo, po besedah svetiga Pavla, vse v dobro izide. Hočemo se pa tudi, kakor verni kristjani, pripraviti na obiskovanje Gospodovo, de, kadar pride, nas pripravljene najde. Pa kako? —

Pol tretje sto let po rojstvu Kristusovem je po rimskem cesarstvu kuga tako grozovitno morila, de je enkrat samo v Rimu eñ dan pet tisuč ljudi pomerlo. Sv. Dijonizi piše, de v Aleksandrii na Egipcovskim ni bilo hiše brez merliča, ne ljudi zadosti, kupe mertvih pokopavati. Ali kak razloček med neverniki in pa vernimi kristjani! Malikovavci so imeli to šibo božjo za naj huje zlo, kristjani pa za vajo poterpežljivosti in keršanske ljubezni. Ajdje so svoje bolnike, celo naj bližnje sorodnike iz hramov metali,

na pol mertve na ulicah pušali, niso merličev pokopavali; njih edina skerb je bila, boleznin in smertin ubežati, pa ji le utekli niso. Kristjani so pa bolnikom lepo stregli, mertvim oči zatiskovali, jih preoblačili in pokopovali, dokler ni strašna kuga henjala. Veliko duhovnov in družih kristjanov je dalo iz ljubezni do svojih bližnjih po izgledu Jezusovem svoje življenje. Veliko jih je po taki ljubeznjivi postrežbi srečno ozdravelo, veliko se jih pa tudi preselilo v nebeško veselje. Imena keršanskih strežejev se svetijo med svetniki. Poglejte, kaj živa vera in pa prava keršanska ljubezen stori! ona je močnejša ko smert.

Po tim lepim izgledu so tudi preteklo leto mnogotere dobre, keršanske duše bolnikom po tistih krajih preljubeznjivo stregle, kjer je huda bolezen kolera ljudi vila; in spodobi se, de jih pohvalim. Kadar se je v neko veliko vas na Koroškem prikazala, je dan na dan več ljudi obolelo in v kratkih urah pomerlo, je neka dobra služavnica, dekla pošteniga gospoda, začela po vasi od hiše do hiše hoditi, bolnike ljubeznjivo tolažiti, jim dobre juhe in močnih zdravil nositi, ter ni poprej odjenjala v svoji ljubeznjivi postrežbi, dokler ni huda bolezen nehala. —

V neki duhovni na Štajarskim, v kateri so poleg veliko farmanov tudi duhovnik na kolero zboleli, in je vse od strahu opadeno bilo, je odslužen vojsak postrežbo betežnih veselo prevzel, od hiše do hiše brez vsega strahu pomagal, pa tudi srečno premagal silo hude bolezni in smerti. Tak dober človek je angel v sili ljudem od Boga poslan, ki se bolnikov ne boji, pa tudi smerti ne ustraši, kateri pomaga iz ljubezni do Boga in do svojiga bližnjiga. Tako hočemo tudi mi storiti, kadar bode potreba. — Kako pa bomo potrebno serčnost dobili, toliko nevarnost premagati?

Zoper navadno boječnost ob časih kužne bolezni in nagle smerti imamo kristjani posebno dobre pomoči tri, ki vsak strah premagajo: prva je prava resnična sprava z Bogam, ki je življenje in smerti vsigamogočni Gospod. Pregresne priložnosti popustiti, storjeno krivico poravnati, sovraštvo končati, se čisto spovedati in prejeti po vrednim presveto obhajilo: to je mogočno zdravilo zoper strah pred boleznijo in smertjo. „Ako je Bog z nami, veli sv. Pavel, kdo bo zoper nas?“ Zato pošilja Bog strašne bolezni po svetu, naj bi zdramile zaspane ljudi, in jih pripeljale k pravi pokori in v resnično poboljšanje, katerih trobenta besede božje iz grešniga spanja ne zbudi. Očitna nevaršina smertnih bolezni je grešnike k spovednici prignala, jih moliti naučila, katerih veliko let cerkev pri službi božji vidila ni. Ali pokore ne smemo na poslednje dni odlagati, ne prejeme svetih zakramentov na zadnjo uro; lahko bi prepozno bilo. — Se v hudih bolečinah čisto spovedati je težko, nemogoče v bljuvanji kolere presveto rešnje Telo prejeti; za to sveto opravilo je prihodnji sveti post naj pripravniši čas. Z Bogam spravljene in potolažene lahko s sv. Pavlam veselo porečemo: „Zdaj živim, pa ne jez, ampak Kristus v meni živi. — Če živimo, Gospodu živimo; ako pa umerjemo, Gospodu umerjemo; živi in mertvi smo zmirej Gospodovi“. — To je prva in naj krepkejša pomoč.

Druga je keršanska radodarna ljubezen, de sosed sosedu, tovarš tovaršu v sili ne zapusti, premožni ubogimu rad da, ubožni premožnimu veselo pomaga, pripravljen dati tudi svoje življenje. Taka ljubezen premaga vsako še tako hudo bolezen in tudi smerti duri zapira. Dobre sosede v neki ubožni vasi na Češkem so si leta 1850 v roke segle, pomagati s perilam, s kuho in z vsim potrebnim, kadar se je huda kolera bližala. In glej! dokler so jih po drugod sto-

tine na koleri mertvih pokopali, ni dobrim ženam v tisti soseski smert v tej bolezni nikogar pobrala, in ako je ravno med vsakimi tremi po dvoje ljudi zbolelo, so vsi z ljubeznjivo postrežbo srečno ozdraveli. — Zato nam Bog hude bolezni morivke pošilja, naj lakomnik bolj globoko v svoj žep seže in obilneje vbogajme daja, naj šparovec svoje žitne shrambe in kleti odpre, ter ubogim pomaga, naj se prevzetnik poniža, ter svojim revnim bratam in sestram prijazno postreže; de se učimo kersansko ljubezen v djanji kazati, serce posvetnemu blagu odtergovati, in privadimo radi vbogajme dajati, kajti očitno vidimo, de vsiga tega nič seboj ne ponese, ako nas smertmorivka pobere. Nima nam biti predrago, ne prelepo, česar bližnji naš v taki revi potrebuje; ne sme se nam smiliti tudi vsiga dajati, česar imamo, naj le bližnjiga rešimo; saj je življenje dražje, kakor vse drugo posvetno blago; Bog nam ga stotero povernil bo. Zapušeno ubostvo pripravlja premožnemu sosedu nalezljivo bolezen in grob, ako se mu ne pomaga.

Tretja pomoč v hudi bolezni in v smertni nevarnosti je stanovitnost v tistim krajih, v kteriga nas je Bog postavil. Kdor iz svojiga mesta beži, za njim kolera hiti, in naj hitrejša njega smert vjame. V Beču so poskusili jetniku na voljo dati, ali hoče v ječi ostati, ali se v toplo posteljo vleči, v kateri je ravnokoj človek na koleri umerl; pa mu hočejo hitro pomagati, ako se ga kolera loti. Jetnik se s strahom v posteljo vleže, in desiravno noben bolnik v njej ležal ni, ga od samiga strahu kolera mahama zgrabi. — Poglejte kaj strah stori? — Ko je pa lani v strašni vojski v Krimu tudi kolera naj huje morila, tako de so se vojsaki branili bolnikom streči in merliče pokopavati, jih duhovnik skličejo, rekoč: „Otročiči! vi se bojite? Mene pogledjte!“ In naravnost se poleg merliča na posteljo vležejo, ki je bil ravnokar na koleri umerl, in tako dolgo ležijo, dokler jih niso k drugemu bolniku zaklicali; in ni jih nič napadlo. — Poglejte, kaj serčnost v taki nevaršini pomaga! Dopolnijo se besede Jezusove: „Kdor misli svoje življenje ohraniti, ga bode zgubil; kdor je pa pripravljen svoje življenje za me dati (če bi potreba bilo), ga bo ohranil.“ — V Božjih rokah smo; na svojim mestu v vsaki taki sili ostanimo, in svoje dolžnosti z veseljem opravljajmo, in pomagajmo svojim sosedam brez vsiga straha, de se bode tudi nam pomagalo. Bog nas hoče pri življenji in zdravju ohraniti, če je njemu v čast in nam v zveličanje. Je pa njegova sveta volja, de nas v taki postrežbi k sebi zakliče, nas bode mučenikom kersanske ljubezni pristel, in Jezus nam sodnji dan veselo poreče: „Balite (pridite) blaženi mojiga Očeta, posedite kraljestvo, vam pripravljeno od začetka svetá. Bil sim boln, in vi ste me obiskali (mi postregli). Resnično vam povem, kar ste naj manjšimu mojih bratov storili, to ste meni storili.“ — Pač velika čast in lepo plačilo strežbe bolnikov!

Porečete: pokaj nam pa škof ravno v svojim postnim listu take reči pišejo; kaj nas še kolera ni zapustila? — Preljubi! bojim se bojim, de nas hoče Bog še huje pokoriti, ker sami sebe tako slabo pokorimo, se le malo kaj postimo ali pa celo nič ne; brez vse skerbi pa grešimo in dražimo Božjo pravico. Hude bolezni, griža, legar ali ognjenca in kolera, ki so nas ali naše sosede preteklo leto obiskovale, so nas še premalo zmodrile in ne resnično poboljšale. Bojim se, de, ako pravični Bog zopet za šibo seže, nas nepripravljene najde; tiste pišce pa veliko huje zade-nejo, kterih ne previdimo, pravi sv. Gregor. — Torej vam vse to poprej pišem, in vas lepo prosim, pripravljajmo se tih štirideset dni na obiskovanje Gospo-

dovo; zakaj to je prijeten čas za pokoro, ti so dnevi zveličanja. Potolazimo jezo Božjo s postam, z molitvijo in z obilnimi dobrimi deli; spravimo se z Bogom in obhajajmo sveto veliko noč s čisto spovedjo in z vrednim sv. obhajilam.

Potem se lahko zanesemo na Gospoda svojiga Boga, de nas ne bo zapustil, temuč tudi križe in težave, če nam jih pošlje, v naše zveličanje oberail po besedah Davida kralja, ki veli: „Kedar sim v pomoč klical, me je Bog moje pravice uslišal, in mi iz nadloge pomagal. Gospod bode me zopet uslišal, kedar bom v njega klical. — Bog je naš dobri Oče; bodimo tudi mi njegovi dobri otroci, in poprej bode mati svoje dete zapustila, kakor Bog nas. Njemu bodi čast in hvala v vsih rečeh! Amen!“

Pri sv. Andreju na sv. treh kraljev dan 1856.

Opomemba

bratovšine ss. Cirila in Metoda poediniti od-
krusene staroverce.

Prelepo priliko nam pripoveduje Jezus od *dobri-
briga očeta*, kteri je imel *dra sina*. Mlajši se je prevzel, in zapustivši očetovo hišo svoje premoženje v ptujih krajih malopridno zapravljal, poslednjič pa tudi v toliko revšino zapadel, de je mogel svinje pasti, in bi se bil rad otrobov najedel, pa jih ni imel. „*V resnici, ravno tako svoj del zapravi*, uči sv. Ambrož, *kdor se od svete cerkve krusi*“ ali loči.

Po tej prečudno lepi prigodbi Jezusovi naj Vam tudi priliko posnamem *od očeta dobri-
briga*, ki je imel *dve hčere*, imenitne in zale, pa tudi bogate, kteri ste nad devet sto let v hiši svojiga očeta srečno živele, in veselo rastle od leta do leta na premoženju in imenitnosti. *Ali starejša hči* je začela prevzetovati, svojo mlajšo sestro zaničevati in se nad njo tako hudo povzdigovati, de da hiši svojiga očeta slovo, ter noče biti pokorna. V napuhu se krusi (loči) od svoje mlajše sestre, in se rajši med ptuje ljudi poda. Kakor pa ptica, ktera visoko leta, nizko obsedi, tako se tudi prevzetni hčeri zgodi. Doma ni hotla lepo vbogati, torej mora na ptujem hudo služiti; v očetovi hiši ni hotla biti plemenita, spoštovana hči, pri ptujcih mora biti zaničevana, zaveržena dekla; že blizo tisuč (tavžent) let v žalostni sužnosti medli.

Poznate nesrečno, *zgubljeno hčer*? Ali ni izhodna, *odepljena cerkev razkolnikov*, odkrusenih starovercov? Lepo je vzhajala s svojo mlajšo sestro, sveto rimsko katoliško cerkevjo, v kateri mi katoličani toliko srečno živimo, in lahko Bogu služimo. Imela je kakor eniga Očeta v nebesih, tudi eniga očeta vsih vernih na zemlji, rimskiga papeža, vidniga namestnika Kristusoviga, kteriga je Kristus skalo edino prave vere postavil, in je na njo svojo sveto cerkev pozidal, ktere ne bojo peklenške vrata premagale. Podpihana od oholih ali napihujeaih najemnikov, se je reva prevzela, nad svojiga očeta, rimskiga papeža, ošabno povzdignila, rekoč, de hoče rajši nevérnemu turku služiti, kakor rimskemu papežu, vesoljnemu poglavarju Kristusove cerkve, pokorna biti. Kar je slepa srota želela, je zadela: po enih krajih jo imajo ne-
verni turki v terdi sužnosti, *) po drugih ji *zaporedu-*

*) Kako se odkrusencam žalostno godi, naj nas tá le prigodnik poduči. Nad 50 let so se odepljeni armenci in gerki pripravili, ali se sme pri sv. masi vino vode prilivati? Armenci so terdili ne, gerki pa de. Ker jim nihče ne razsodi, so prisiljeni, turskimu sodniku svoj prepri dati razsoditi. In kaj kristjanam turk razsodi? „Vino je necista stvar, po koranu (mahomedanskim zakonu ali postavi) prekleto in prepovedano; zatorej se tudi rabiti (piti) ne sme. Pokaj vi vsi k daritvi mase gole ciste vode ne

jejo posvetni oblastniki, kaj ima vervati, kako obhajati božjo službo. Pomanjkuje ji sploh kruha potrebna nauka, ter njeni popi (duhovniki) po mnogih krajih se čitati dobro ne znajo. Nima za mladino domačih šol, in kdor želi svojo deco (otroke) bolje zučiti, jo mora v tuje kraje poslati. Naj več pomanjkuje starovercem pa dobriga serca, prave kersanske ljubezni, ter svoje brate in sestre, rimsko katoliške kristjane kervavo čerte, vedno sovražijo in nas kolnejo. Kjer pa v sercu prave ljubezni ni, tam je mervta, žalostna pušava. Vere starovercem sicer ne manjka, pa kaj de je mervta. Kdor pa ne ljubi, uči sv. Janez, ostane v smerti. „Ako bi vse človeške in angelske jezike govoril, pa bi ljubezni ne imel, bi bil kakor bučec bron, ali berneč zronec. In če bi vso vero imel, tako de bi gore prestavljal, ljubezni bi pa ne imel. zanič sim. — Ljubezen je poterpešljiva, je dobrotljiva; ljubezen ni nevoščljiva, napeno ne ravna, se ne napihuje, ni častilakomna, ne iše svojiga, se ne da razdražiti, ne misli hudo“. Tako kersansko ljubezen vernim sv. Pavel priporoča, in ravno ta prava ljubezen je odkrušenim starovercem umerla. *)

Poglavitni vzroki divjiga serda, ki ga odkrušeni staroverci do nas imajo, so prostiga ljudstva velika nevednost, in njih duhovnikov gerd napuh in samopašnost. Nevedni ljudje so našiga usmiljenja vredni, zakaj oni se tega derže, kar od mladih nog čujejo ali slišijo; njih terdovratni pastirji pa so naše molitve potrebni, naj jih sv. Duh razsveti. Jim oči odpreti in iskro prave kersanske ljubezni v njihovim ledenim sercu zopet obuditi, jim sprositi gnado razsvetljenja, naj bi spoznali, de smo vsi otroci eniga očeta, ene matere sini in hčere, de bi nam prijazno roko podali in se z nami združili v hiši naše svete matere katoliške cerkve, kakor so naši očetje srečni v kersanski občini skupaj živeli: to od Boga sprositi se je pričela naša slavna bratoršina sv. Cirila in Metoda, slovanških aposteljnov in blagih bratov, ktera sta mnogo narodov pokristjanila in v hišo svete matere katoliške cerkve pripeljala, ktere je pa nekoliko let potem sovražni duh razdvojil.

Premagati žalostno razdvojestvo odkrušenih starovercev, imamo dvojno mogočno orožje: molitvo in pa sveto obhajilo žive ljubezni Jezusove. Molitev oblake predere, od kraja do kraja, od morja do morja sega; ni serca, de bi ga molitev ne premagala, če je le prava in stanovitna. „Česar bote Očeta v mojim imenu prosili, veli Kristus, bote prejeli, de bode vaše veselje popolnoma.“ Pozdiniti odločene brate in sestre staroverske, in začeliti globoko rano starodavne ločitve, imamo naj bolje zdravilo, presveto obhajilo neskončne ljubezni Jezusove, ktero nam je pri zadnji večerji v živo znamenje postavil, in tako goreče naročil, rekoč: „Novo zapored ram dam, de se med seboj ljubite, kakor sim jaz ras ljubil. Potem ras bodo vsi spoznali, de ste moji učenci“. Presveto obhajilo večerje Kristusove je naj lepše ponovilo tiste

priserčne molitve, ktero je usmiljeni Jezus opravil, ko je od svojih slovo jemal, ter je prosil nebeškiga Očeta, rekoč: „Sveti Oče! ohrani jih v svojim imenu, ktere si mi dal, de bodo eno, kakor tudi mi. — Pa ne prosim samo zanje (za aposteljne), ampak tudi za tiste, kteri bodo po njih besedi v mene verovali, de bodo vsi eno, kakor ti Oče v meni, in jaz v tebi; de bodo tudi oni v nas eno; de svet veruje, de si me ti poslal“. V ta svet namen molijo torej verni družniki in družnice svetiga Cirila in Metoda vsak dan oče naš in češeno Marijo, ter gredo o godovnici sv. Cirila in Metoda (9. sušca) k sveti mizi božji, de ne molijo sami, ampak tudi Jezus svojiga Očeta z njimi prosi, naj bi vsigamogočni Bog, ki vodi serca ljudi kakor vodo v potoci, in hoče, naj bi vsi eniga duha, eniga serca enkrat zveličani bili, pregresni serd odkrušenih bratov potolažil, jim serce za pravo ljubezen ogrel, ter jih zopet nam pridružil, ki so nam toliko ljubi in dragi, naj bode skorej le en hter in en pastir.

Veče ko je število verlih vojsakov, mogočnejša je njih orožja moč, obilnejša ko so množice pobožnih bratov in sester molitve za poedinjenje odkrušenih, poprej bomo uslišani“. Vesela novica je torej za nas, de se je tudi preteklo leto število udov braterne sv. Cirila in Metoda obilno pomnožilo. V novo so pristopili Linčani na gornjem Avstrijanskem, in nam 677 udov naznanili. Pridružilo se je tudi mnogo katoliških Slovakov na Ogerskem po raznih škofjaj; in če se ravno družbanov število na tanko ne vé, ker eni odmerjujejo, drugi njih mesto nastopijo, vender lahko gotovo rečemo, de je bratov in sester naše molitve blizo 15 tisuč (15 tavžent) narastlo, ki z nami po nemških in slovenskih škofjaj serca in roke povzdigajo, naj bi dobri Bog vse verne kristjane poedinil, in v eno pravo katoliško cerkev združil, de kakor je le en Bog, ena (prava) vera, in en kerst, naj bi tudi skorej en hter, eno občestro, ena cerker pravovernih kristjanov bila, v ktero smo vsi poklicani.

Veselo in zaupljivo se pa tudi čuje in bere, kako neskončno usmiljeni Bog naše združene prošnje usliša, če ravno ne po naših mislih, zakaj nezapodljive so njegore sodbe, in neizredne njegore poti. Kervava vojska se je pred dvema letama vnela med staroverskimi odkrušenimi Rusi, in Francozi in Angličani, ter se je vsula po izhodnih turških in rusovskih krajih, v kterih je bilo ime katoličanov poprej ali neznano, ali sovraženo. Na bojiših in po vojaških bolnišnicah so se staroverci in katoliški kristjani še le spoznavali. Usmiljene sestre, prelepi cvet žive ljubezninaše svete katoliške cerkve, so tudi ranjenim starovercem ljubeznjivo stregle, in jim kersansko ljubezin v lepim djanji oznanovale. Pobožni in serčni vojni duhovniki so med šviganjem morivnih krogel umirajoče na boju, kakor po bolnišnicah, oskerbovali in jim svete zakramente delili. Vse to viditi in čutiti je odločnim starovercem oči odperalo, ter so spoznavali, kako ljubeznjiva in delavna je živa vera katoličanov, in katoliški verni vsi drugačni, kakor so jim doma od njih pravili. Tudi neverni turki so jeli spoznavati naše svete vere moč, in spoštovati katoliške cerkve mogočnost. *) Turški cesar je usmiljene

jenljete? Tako nevernik veli vernim kristjanam storiti, kar sam ne razume; in godi se jim po besedah Jeremija preroka: „Sproto smo postali brez očeta, naše matere so vdove. — Naši očetje so gresili, in jih ni; ni pa njih pregrehe plačujemo“.

*) Sv. katol. cerkev moli neprenehama, sosebno pa na veliki petek, ko je Gospod svojo rešno kri v spravo za ves svet prelil, tudi za vse odločene razkolnike in krivoverce, za jude in neznaboge, naj bi se jih Bog usmilil. Odkrušeni staroverci pa tih petek nekersansko navado imajo, de pri svoji službi Božji papeža, našiga svetiga očeta kolnejo, pljuvajo in izobčuejo, pa ne vedo zakaj. Bere se, de je svoje dni staroversk odkrušen patrijarh vsako leto veliki petek žebelj v vrata Božjiga groba v Jeruzalem zabil, rekoč: „Tako bodi rimskimu papežu! Oče! odpusti jim, ne vedo, kaj delajo.“

*) Predlanskem je došel drugi oddelk francoskih vojsakov v Drinopolje, slavno mesto Turčije. Vojskovodja vpraša, ali imajo v tem kraji katoličani kako cerkev ali mašnika. Pokazali so mu priprosto pojato (bajtico) v naj revnejšem kraju mesta, v kteri je ubog katolišk mašnik, od mahomedancov zaničevan, vernim katoličanam, kterih je clo malo kardelo bilo. Božjo službo opravljaj. Vojskovodja hoče katoliško vero vprico nevernikov počastiti. Na zalem otoku med vodami d altar postaviti in prav lepo po vojaško napraviti, in vse poslance zunanjih oblastnikov k sv.

sestre hvalil in jih angele ljubezni imenoval. Dajal jim je obilne milošine ubogim bolnikom v pomoč, tudi jim vse rad dovolil, kar so ga prosile. Francoski vojaki so svoje mertve tovarše očitno po ulicah Carigrada k pogrebu nosili, s križem naprej, kjer se poprej to sveto znamenje naše vere ni smelo pokazati. Dnevnik pišejo, de hočo turški cesar dovoliti in postaviti, naj kristjani vprihodnje po vsih turških pokrajinah cerkve zidajo in očitno službo božjo obhajajo. Zaupajmo, de hočejo tudi Rusi, dozdej katoličanam silo terdi, jim vprihodnje bolj mili biti, in nam prijazneje roko za vére del v duhu keršanske ljubezni podajati. Vse to in tako se je preteklo leto katoliški cerkvi v dobro nagnilo.

Pa tudi v naših avstrijskih krajih se še vedoma bolj in bolj serce odkrušenih starovercov h katoliški cerkvi nagiba. Na Ogerskem v Krašojevski stolici se je vsa duhovnija Izgar s svojim duhovnikom vred poedinila in naša postala. Naj si ravno terdovratni staroverci take poedinjene verne kristjane kervavo čertijo, preganjajo in v ječe zapérajó, ubraniti jim v hišo svoje prave matere, svete katoliške cerkve, le ne zamorejo, kadar jih sv. Duh razsveti, in za edino pravo zveličansko cerkev oživi.

Blagor nam, srečni smo, kateri v hiši svete katoliške cerkve živimo, in zavživamo obilnost duhovnih dobrót; tode žalost mora vsako keršansko serce opadati, de je še toliko odkrušenih bratov in sester, slovanov in gerkov po sveti, kateri so po duhovno zgubljenimu sinu podobni in v dušni revšini živé. Tudi njih usmiljeni oče, skerbna mati nazaj želita, naj bi le svojo revo spoznali in se v naročji svete katoliške cerkve povernili; pa kaj de je množini njih še zakrito, kar jim v zveličanje služi! — Ne naveličajmo se torej, bratje in sestre sv. Cirila in Metoda, za nje moliti in neprenehama Boga prositi, naj se, kakor v priliki zgubljen sin, tudi zgubljena heč — odločena izhodnja cerkev starovercov v vidno hišo nebeskiga Očeta, v sveto katoliško cerkev poverne. In kakor je bilo nad najdenim sinom v očetovi hiši veliko veselje, tako se bomo tudi mi veselili s sveto materjo katoliško cerkvijo v vesoljnem Florentinskem zboru, rekoč: „Veselíte se nebesa! zemlja raduj se! poderta je stena, ktera je zahodnjo (rimsko katoliško cerkev) od izhodnje (gerške) krušila. Mir in edinost sta se zopet povernila.“ Bog nas usliši, de bi se to skorej zgodilo! Amen. Anton Slomšek.

Bogoľub dvomečlmu Bernardu.

II.

Od neskončniga usmiljenja Božjiga.

(Dalje.)

Povem vam dans priliko od zgubljeniga sina, ki je, naveličan očetovih dobrot in ljubezni, namenjeno dedisino hotel, de se ž njo v daljno deželo podá, krepkejšiga veselja si poiskat. Očetovo sercé se pa žalosti topi, kalno oko se vedno po zgubljenim sinu ozéra. Tode sin v ptuji deželi sredi priliznjenih prijatlov in nesramnih tovaršic pri tolstih mizah poseda in vso erbsino zapravi, kar kmalo potem po vsi deželi velika lakot nastane. Glada in smerti se ogniti, mu je bilo treba se v službo svinarju uđinjati. Rad

maši povabiti. Prihodnjo nedeljo peljá vojskovodja 20 tavičent vojakov pražno oblečenih k službi Božji, ter jih v dve lepe verste postavi. Vsredi evetečiga drevja pristopi katoliški mašnik k altarju s kelham v rokah, opravi po rimsko katoliški šegi sveto mašo, in veličastno vojaštvo blagosloví, ktero pred njim na kolenih kleči. Neverni turki od vsih strani skupej leté, gledajo in se čudijo; kaj takiga na turški zemlji viditi niso mislili. Tako se naša sveta vera med neverniki poveljuje.

bi se bil z olupki in otrobi svinjskimi nasitoval, tode tudi teh mu je velikokrat primanjalo. V tem prerevnim stanu začne prevdarjati veliko pregrešenje zoper svojiga očeta in zoper samiga sebe, ter skesan zdihuje po domačii in njenih obilnih dobrotah. Vzdigne se na pot in s capami čez rame okoli ledja odevan se bliža ves prepaden in objokan očetovimu domu. Oče ravno pri oknu po zgubljenim sinu zdihuje. Ali glej! ko zagleda popotniga človeka, razcapaniga in prepadeniga, koj si želi: „O naj bi bil le moj ljubljeni otrok!“ in globoko zdihne. Solzne oči si obrišuje, bistrejše ga ogleduje in skorej, skorej se mu pozdeva v njem svojiga sina spoznavati. „Oh, oh moj sin je, on je in noben drug ne.“ Razveseljen kliče ter mu, brez pomude, na proti teče, mu oznanit in odkrivat svojo preveliko ljubezen in milost do njega, ga sprejemati kot naj ljubšiga otroka. „Oče!“ zavpije sin, in pred njim na kolenih skesane solzice toči. „Sin!“ zavpije oče, in od zgoli veselja omolkne, oč se mu solzijo. „Oče, grešil sim zoper nebo in pred tabo; nisim več vreden, tvoj sin imenovan biti!“ In oče ga objema, kušuje in zaterjuje, de mu vse odpusti. Razveseljen ga pelje na svoj dvor ter hitro ukazuje, cape mu odpraviti, ga v pristojne oblačila obleči; oče in sin pri obilni mizi sedita ter se s povabljenimi vred veselita, oče, de je zgubljeniga sina našel, sin, de se je poprejšnjih očetovih pravic spet vdeležil. —

Bernard! Oče te prilike je Bog, zgubljeni sin pa grešnik, kteriga Bog z naj večí radovoljnostjo v svojo milost sprejema, ko on pred njim poklekne ter zdihovaje kliče: Oče grešil sim! usmili se me!

Kar nas je Jezus v prilikah učil, nam je tudi z lastnim djanjem zagotovil. Neka očitna grešnica, Marija Magdalena zvana, se je po Judovskim klatila. Ali po Jezusu razsvetljena, se spozna ostudno grešnico, preklicano v Božjih očeh, kateri družiga ne ostane, kakor od Boga si milesti prositi. Skesana stopi v Simeonovo hišo, pri Jezusovih nogah solze toči, v sercu pa ga usmiljenja prosi. Jezus vsigavedoči, viditi jo skesano, čeravno malo pred preostudno grešnico, jo potolaži, rekoč: „Odpušeni so ti grehi, pojdi v miru.“ Od tega časa jo Jezus ljubi, v njeno hišo učiti hodi, v vsih okolišinah je pripravljen, ji svojo božjo milost in pomoč skazovati.

Po svojim vstajenji od mertvih se ji naj prvi memo vsih drugih žen in aposteljnov prikaže, jo potolažiti in razveseliti. Neka pobožna govornica je, de se ji je clo v jami umirajoči spremljen od angelov, prikazal, sedé pri njenih nogah dušo priporočeval, ter jo ločeno seboj v nebesa odnesel. — Tako Bog za grešnika skerbí. O neskončna milost Božja! — Križani razbojnik, ki si je svoje roké s človeško kervjo oskrnuoval in veliko drugih strašnih pregreh se kriviga delal, malo pred smertjo skesan k Jezusu zdihne: „Gospod, spomni se me, kadar prideš v svoje kraljestvo.“ Jezus, čeravno v neizrečenih bolečinah zavolj grehov celiga sveta in tedaj tudi v britkostih zavolj križaniga hudodelnika zapopaden, ga vender zagotovi z milim glasom: Resnično ti povem, danes boš z menoj v raji.“ In razbojnik bode svetnik v nebesih, kterimu se mi zagrešeni priporočujemo, in ga na altarjih kot sv. Dizmasa častimo. — Bernard! Ali ni to neizrečeno usmiljenje Božje! — Opustivši vse druge prilike kot resnične djanske zglede Božje milosti, stermimo marveč nad tem, kar smo do zdaj slišali: Bog namreč je neskončno usmiljen do grešnika, ker mu greh, čeravno neskončno žaljenje zoper sebe, z napopisljivo dobrovoljnostjo odpusa.

„Tedej, če je Bog tako neizrečeno usmiljen do

grešnika“ bi morebiti ti Bernard ali kak tvojih nekdanjih tovaršev utegnul reči“ se mi ni treba bati, tega ali uniga veselja, bodi si tudi grešnica, se vdeleževati. Ako tedaj po mesnim nagnjenji živim v mladosti, sej bom k Bogu zdihoval v starosti, in odpušeno mi bo vse. Le počasu, ljubi Bernard! Si kaj takiga le misliti, bi že silo pregrešno bilo, in po takih mislih v grehu živeti, bi bilo prederzno zaupauje na Božjo milost, greh zoper sv. Duha in tedaj naj veči nevarnost si ostriga sodnika nakloniti. Kako nehvaležno, nesnažno serce bi bilo, ktero bi tako mislilo! Res, de Bog je neskončno usmiljen, tode le dokler živimo, in tedaj le, če zgrevani k Njemu perbežimo. Vprašam te pa zdaj: ali vemo de bomo prihodnjiga leta še živi, ker ne prihodnjiga dneva ne pričujočiga trenutka nimamo v svoji oblasti? In ako bi tudi Matuzalemovo starost dosegli, smo si pa svesti, de bi konec vseh teh let, potem ko bi se grešnica življenja naveličali, tudi res skesani k Bogu zdihovali, ker brez skesanja (grevenge) Bog nikomur odpušenja ne deli? Ali se mar človek, kakor se mu le zdi, vselej grehov skesati zamore? Prijatli moji! Se svojih grehov skesati, je zgoli gnada Božja, kakor nas sv. pismo tega prepričuje, rekoč: Serce kralja (grešnika) je v Gospodovih rokah, kakor vodotoki, in On ga nagne, kamor hoče“. Pregov. 21, 1. In Bog, ki je sicer obljubil, nam skesanim vselej grehe kakorsne koli odpušati, nam ni nikjer, ne po svetim pismu ne po besednim izročilu obljubil, de bo vsakimu grešniku po vsakim grehu tudi ob vsakim času prej ali poznej gnado potrebniiga skesanja ali obžalovanja dal. Tedaj ker je Božja milost na čas našiga življenja in na naše skesanje navezana, je treba, ako človeka nesrečni greh prehititi, se precej skesati, si prizadevati popolnoma grevengo obuditi, ter o prvi perložnosti, brez pomude spovednika poiskati, se spovedati in v Božjo milost klicati. Ako bi nesrečni grešnik storil po tim zlatim vodilu, bi se mu ne pogubila njegova draga duša. — (K. sl.)

Ogled po Slovenskim.

Iz Ljubljane. Naš Milostni gospod knez in škof so se dosihmal dosti revne Horjulske fare usmilili in so jo z vsakoletnimi 150 gold. zboljšali, vloživši jistino 3000 gold., iz ktere bo uni obrestni znesek izhajal.

Iz Bajtuj pri Vipavi. V mojih „domačih ogovorih za praznike“, ki jih je g. Milic v Ljubljani natisnil in založil, se semtertje marsiktere tiskarske pomote nahajajo, ktere blagovoljno popraviti vse častite bravce prosim. Posebno pa se je na 239. strani hud pregrešek vrnil. Ondi versta 6. in 7. namest: „in ker On Marijo bolj ljubil, kakor vse druge svetnike, je modri Suarez prav storil, da“, beri: „in ker On Marijo bolj ljubi, kakor vse druge svetnike — modri Suarez —, je tudi prav storil, da. Kaffol.

Z Gorenskiga. R. — V družbo pokojnih vernih je nezapodljiva Božja previdnost po kratki bolezni 13. svečana t. l. poklicala častitiga gospoda Andreja Svetlina, tehanta v Leskovcu. Bil je ranjki neutruden delavec v vinogradu Gospodovim nad 33 let. Preveč bi bilo, takej njegovo trudno pot v mnogoličnih okolišinah življenja popisovati; opomnim le nekoliko njegovih lastnost in poslednjih let popotvanja na zemlji. Vselej zvest sin sv. matere katoliške cerkve, je z vidnim veseljem do zadnjiga označeval tolažljivi nauk zveličanja; pridno je otročiče učil, rad je bil med njimi, in dan njih perviga sv. obhajila je bil za ranjkiga god velike radosti, nikdar ni bila noč tako

temna, nikoli tako gerda pot, de bi ne bil v hipu pripravljen, v nar daljne vasi ali na visoke hribe iti, zdihujočim bolnikom tolažbo deliti ter jih s svetimi zakramenti prevodovati. Prav rad je tudi namesto kaplanov velikokrat kako težavno delo prevzel. Siromakam, posebno bolnim domačo fare, je obilno, nar rajši na tihim, pomoč delil. Akoravno je bil od natore bolj temniga obraza in se je le redko njegovo lice pri veselim smehu popolnoma razjasnilo, morajo vendar vsi spoznati, ki so v tesnejši zvezi z njim živeli, ako hočejo odkritoserčno resnico pričati, de je bil miliga, prav dobriga blaziga serca, de mu je bilo veselje, vse osrečiti, kolikor le mogoče. Sam za-se je prav zmerno živel; sprejemal je pa rad prijatle in znance brez hinavšine, tudi ptujcu je bila odperta njegova hiša. Okolišine njegoviga premoženja in časne sreče skorej do leta 1853 niso bile znamenito cveteče imenovati, bilo je pa vselej njegovo ime pri skladih za mlado Alojzjeviše in pri enacih rečeh z lepim darom ponosno na čelu imen mnogospoštovane duhovšine cele tehanije. Ljubil je lepoto hiše Božje, prezidane so bile od tal pod njegovim vodstvom podružnice sv. Lucije na Snušah in sv. Janeza v Ternovim. Lotil se je bil popravljanja v zlo zanemarjeni farni cerkvi, omislil je veliko potrebne mašne oprave, nabral denar za novi križev pot itd., v sredi svojiga djanja pa kar neprevidama verliga gospoda Bog v boljji deželo zakliče. Veliko še čaka naslednika; kelhi že mende pozlačenja čez 30 let potrebujejo, Božji grob ni nikomur podoben, lastniga pohištva za šolo fara še nima, sedanje najeto je k številu otrok vse premajhno, in za šolo kaj malo pripravno. Vse to je pokojni doveršiti želel, ali časa mu je zmanjkalo. Hvalijo ga slavne dela, plačilo pa, upam, pri Bogu ima. Naj mu sveti večna luč! —

Razgled po keršanskim svetu.

Dunaj. Njih veličanstvo naš svitli cesar so tudi letas v obletni dan, ko jih je bil Bog iz razbojnikove roke rešil, zakramenta svete pokore in sv. Rešnjiga telesa v hvaležni spomin prejeli. Kako lepo je hvaležno serce, in že celo nad Njim, nad katerim se jih milijone zgleduje. Lejte, očetje, matere in posnemajte! — Kardinal Rauscher so dali veliko dvorano v nadškofijskim dvoru lepo napraviti, de bodo imeli v nji vikari pastirji svoje zbirališa, ki se bodo 2. nedeljo po veliki noči na Dunaji sošli. Tudi so dali nekimu umetniku veliko podobo za to dvorano zmalati, na kateri sta deželška pomočnika sveti Štefan in sveti Leopold predočiteni, kako priporočujeta v branbo nebeške Kraljice veliko delo zedinjenja med cerkevjo in deržavo. — V več dunajskih predmestjih imajo očetje Lazaristi in Redemtoristi ta postni čas duhovne vaje. — Njih apostolsko veličanstvo so zagrebškemu nadškofu red sv. Leopolda milostno podelili. — Kotarski škof dr. Vincenci Zubranič je zvoljen za škofa v Dobrovniku, na njegovo mesto pa g. M. Calogera, profesor bogoslovstva v Zadru.

Parsko. Benediktinski opat v Metenu, preč. gosp. Gregor Scheer je zvoljen za vikariga škofa v Monakovim. dr. Deinlein-a posvečeniga škofa pomočnika v Bambergu pa je parski kralj zvolil v avgsburškiga škofa.

Mili darovi.

Za afrikanski mision.

Z Verh-polja 2 gold. —

Duhorske premembe.

V Ljubljanski škofiji. Gosp. Juri Stenko pride za ekspozita v Nadanje selo; gosp. Ant. Jakšič je prestavljen v Čemšenik.